

Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım Güdüsü Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Examination of the Relationship Between University Students' Motivation to Participate in Sports and Life Satisfaction

ÖZET

Bu çalışmada, Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerin spora katılım güduları ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında eğitim gören üniversite öğrencilerinden tesadüfi yöntemle belirlenen 71'i kadın ve 89'u erkek toplam 160 katılımcı öğrenci bulunmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında Spora Katılım Güdüsü ölçeği (PMQ) ve cinsiyet, yaş, sınıf ve gelir düzeyini içeren kişisel bilgiler formundan yararlanılmıştır. Toplanan veriler IBM SPSS 24.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde gruplar t-Testi ve Anova Testleri uygulanmıştır. Verilerin normallik dağılımı incelendi ve dağılımın normal dağılım gösterdiği belirlendi. Araştırmada yer alan "Spora Katılım Güdüsü" nün cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması sonuçları Independent Samplest T-Testi ile incelendiğinde, arkadaş alt boyutu dışındaki diğer alt boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. ($p<0.05$). "Spora Katılım Güdüsü" nün yaş değişkenine göre karşılaştırma sonuçları OneWayAnova Testi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p<0,05$). Araştırmadaki öğrencilerin sınıf değişkenine göre "Spora Katılım Güdüsü" nün OneWayAnova Testi ile karşılaştırılması sonuçlarına göre istatistiksel anlamda bir fark bulunmamıştır ($p<0,05$). Katılımcıların gelir durumu değişkeni olan "Spora Katılmaya Yönelik Gudu Düzeyleri" nin Independent Samplest T-Testi ile karşılaştırılması sonuçlarına göre "Eğlence" alt boyutu hariç diğer alt boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p<0.05$). Sonuç olarak bireylerin spora katılma nedenlerinin belirlenmesi ve bu nedenlerin bireyin performansını etkileyecek şekilde düzenlenmesi sporun devamlılığının sağlanmasını mümkün kılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Spora Katılım Güdüsü, Yaşam Doyumu, Üniversite Öğrencileri

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the relationship between the motives for sports participation and life satisfaction levels of students studying at the Faculty of Sports Sciences. In the collection of research data, the Motivation to Participate in Sport scale (PMQ) and personal information form including gender, age, class and income level were used. In the analysis of the data obtained, groups t-Test and Anova Tests were applied. When the results of the comparison of the "Motivation to Participate in Sports" in the research according to the gender variable were analyzed by Independent Samplest T-Test, no statistically significant difference was found in other sub-dimensions except for the sub-dimension of friends ($p<0.05$). When the results of the comparison of "Motivation to Participate in Sports" according to the age variable were compared with the OneWayAnova Test, no statistically significant difference was found ($p<0.05$). According to the results of the comparison of "Motivation to Participate in Sports" according to the class variable of the students in the study with OneWayAnova Test, no statistically significant difference was found ($p<0.05$). According to the results of the comparison of the participants' income status variable "Motive Levels for Participation in Sports" with Independent Samplest T-Test, there is no statistically significant difference in other sub-dimensions except for the "Entertainment" sub-dimension ($p<0.05$). As a result, determining the reasons for individuals to participate in sports and organizing these reasons in a way that will affect the performance of the individual will make it possible to ensure the continuity of sports.

Keywords: Sport Participation Motivation, Life Satisfaction, University Students

GİRİŞ

İnsanların yaşamları boyunca gösterdikleri davranışların ardındaki sebepler "güdü" kadını altında tartışılmaktadır. Güdü, insanları davranışa götüren ve davranışı yönlendiren güç olarak tanımlanan davranışın şekillendirilmesindeki en önemli kavramdır. Bu anlamda güdü; istek, arzu, ihtiyaç ve ilgileri kapsayan bir kavram olarak ele alınmaktadır. Açlık ve susuzluk gibi fizyolojik insan ihtiyaçlarını içeren güdülere dürtü, başarı ve bilgi gibi dürtüler ise ihtiyaç olarak isimlendirilmektedir. Dolayısıyla ihtiyaçlar ile yaşamdaki tatmin ve motivasyon arasında yakın bir ilişki vardır. (Şahin, 2004).

Faruk Nafiz Köse¹
Hüdaverdi Mamak²

How to Cite This Article
Köse, F. N. & Mamak, H. (2023). "Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım Güdüsü Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(75): 4593-4600. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.72364>

Arrival: 09 August 2023
Published: 30 September 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi., Spor Bilimleri Fakültesi, Niğde Türkiye
² Prof. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi., Spor Bilimleri Fakültesi, Niğde Türkiye

Genel olarak insan davranışının altında yatan güdü, beden eğitimi ve spor alanında da diğer alanlardaki kadar önemli bir rol üstlenmektedir. Çağımızda beden eğitimi ve spor, insanların fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini amaçlayan, nesillerin gelişiminin temel kaynağı olan, eğitimde ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçası olan bilinçli ve planlı olarak görülür. Spor araştırmaları ve psikoloji alanında sıklıkla tartışılan konulardan biri olan güdü kavramını açıklamak için birçok teori ortaya atılmış ve çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Spor literatüründe ve psikolojisinde çeşitli sorunları çözmek ve cevapsız soruları cevaplayabilmek amacıyla sporda güdü düzeyi ve güdü nedenleri üzerine pek çok araştırma yapılmıştır. (Altıntaş, 2010).

1961 yılında ilk olarak Neugarten ile dile getirilen yaşam doyumu kavramı, kişilerin beklentilerini (ne istediklerini) sahip oldukları ile karşılaştırarak ulaştıkları durum veya sonuçtur. (Özer ve Karabulut 2003). Yaşam doyumu ve öznel iyi oluş birçok insan için hayatın temel amacı kabul edilir. Öznel iyi oluş kavramı insanın yaşamını nasıl nitelendirdiğiyle ilişkilidir. Birey ve hedeflerine ulaşabileceğine dair düşüncesi arasındaki uyum veya uyumsuzluğun, mutluluğa ulaşmada önemli bir rol oynadığı ileri savunulmaktadır. (Rask ve ark. 2002).

Öznel iyi oluş durumu bilişsel ve duygusal adı altında iki başlığa ayrılır: Bilişsel yön yaşamın doyum tutumuna yön verir, yani yaşam doyumu mutluluğun hissedilen tarafını meydana getirir. (Dorahy ve ark.1998). Duygusal yön ise olumlu ve olumsuz duygusal faktörlerden oluşmaktadır (Rask ve ark. 2002).

Kendi öneminin ötesinde öznel iyi oluş durumu, memnuniyeti ve üretkenliği artırır. Zihinsel ve fiziksel sağlığa olumlu etkisi vardır. Hem bireyler hem de toplum için çok dikkatli incelenmesi gerekir. Eğitim, çevre ve sağlık alanlarındaki toplulukların amaçlarının temeli öz refahı arttırmaktır. (Diener ve Seligman 2004).

Öte yandan toplumdaki her bireyin iyi oluş seviyesinin temelinde bulunduğu toplumun refah nitelikleri, sağlık ve eğitim olanaklarının etkili olduğu belirtiliyor (Wagner 2006).

Spor insanların fiziksel ve zihinsel sağlıklarının gelişmesine yardımcı olan sosyal davranışı düzenleyen belirli zihinsel ve motor özellikler düzeyini artıran sosyal, pedagojik ve biyolojik katkı sağlayıcıdır. Spor, insanların entelektüel, zihinsel ve fiziksel gelişimi ve bu faktörlerin birleşimidir. Bir başka ifadeyle spor, bireylerin entelektüel, zihinsel ve fiziksel gelişimini ve bu faktörler arasındaki düzeni ve ilişkiyi oluşturan baş etkenlerdendir. Spor, öncelikli olarak birey unsurunu kendine çektiğinden dolayı, geleceğe güvenle bakabilen, yapıcı, yenilikçi ve sağlıklı gençlik yetiştiren sağlıklı ve üretken bir toplum yaratmak, toplumsal çözümlerle mücadelede ve yabancılaşmaya karşı kullanılacak bir araçtır. (Yetim, 2014, 165)

Düzenli fiziksel aktivite, egzersiz ve spor ergenlerin sağlıklı gelişimi açısından zararlı alışkanlıklardan kurtulmak, psikososyal olarak güçlenmek, çeşitli kronik hastalıkların önlenmesinde veya bu hastalıkların korunmasında ve yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik amaçlarda önemli bir fark yaratabilir. (Erkan, 1982). Spor ve fiziksel aktiviteler kitlelerin ilgisini çekmekte ve sağlığın sembolü olarak kabul edilmektedir. Ancak bu kavramlar her geçen gün gelişiyor ve değişiyor. Popüler kültürde spor, sağlık, boş zaman ve boş zaman etkinliklerinin bir parçası olarak değerlendirilir. Sadece sporcular için değil aynı zamanda halk için de sosyal, ekonomik ve siyasi bir çevreyi simgeler. (Solmaz ve Aydın, 2012)

Spora katılım çocukluk ve çocukluk sonrası dönemde araştırılması önem arz eden konudur ve insanların spor veya diğer aktiviteleri yapmasına, fiziki aktivitelere katılmasına neyin sebep olduğunu bulmak için birçok çalışma yapılmıştır. Gençleri kulüp ve okul sporlarına katılmaya neyin motive ettiğini bilmek ve onların spordaki varlığını anlamak, eğitimciler, antrenörler ve psikologlar açısından önemli bir bilgi deposudur. İnsanların spora katılım tutumu üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda becerilerini geliştirme, öğrenme, dinlenme, fitness, arkadaş edinme ve başarılı olma güdüsü gibi sosyal faydaların spora katılmanın en önemli nedeni olduğu tespit edilmiştir. (Sit ve Lindner, 2006).

Son yıllarda gençlerin ve okul çağındaki çocukların fiziksel aktivitelerinin yetersiz olması kötü yaşam tarzlarını artırmış ve dolayısıyla gençlikten ergenlik ve yetişkinliğe geçişle birlikte, yetişkinliğe kadar çeşitli sağlık sorunları ortaya çıkacaktır. Sporun bir eğitim aracı olarak ele alınması ergenlerin ve çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerine büyük katkı sağlamaktadır. Bu konu üzerine pek çok araştırma yapılmış ve insanların yaşamın temelinde algıladıkları hazlar temel konulardan biri olarak tespit edilmiştir. Çünkü mutluluk ve memnuniyet kavramları bireyin kişisel ve örgütsel yaşamında ortaya çıkmaktadır. Böylece yaşam doyumu kavramı literatürde kendine yer bulmuş ve araştırmacıların farklı alanlarda çalışmalarına olanak sağlayan kavramı oluşturmuştur. (Güloğlu Işık, Koçak, 2014).

Buradan yola çıkarak araştırmamızda; üniversite öğrencilerinin spora katılım güdülerini ile yaşam doyumları ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

“Mevcut çalışma boyunca “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” ile araştırma gerçekleştirilmiştir.”

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma modelinden yararlanılmıştır. Araştırma spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdüsü ve yaşam doyumunu inceleyen nedensel karşılaştırma modelinde bir çalışmadır. Tarama desenleri geçmiş ya da mevcut durumları ortaya çıkarmaya çalışan araştırma yöntemidir. (Karasar, 2008).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu Niğde ilinde bulunan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında eğitim gören ve tesadüfi yöntemle seçilen 71 kadın ve 89 erkek toplam 160 spor fakültesi öğrencisinden meydana gelmektedir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyet, yaş, sınıf ve gelir bilgilerinin saptanmasına yönelik ifadeler yer alan form araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

Spora Katılım Güdüsü Ölçeği

Katılımcıların spora katılma sebeplerini belirleyebilmek için spora katılım güdüsü ölçeği (PMQ) kullanılmıştır. PMQ bireylerin spora katılım güdüsünü ölçebilmek için Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilmiş ve Çelebi (1993) tarafından Türkçe 'ye ve Türk kültürüne uyarlanmıştır. PMQ 30 maddeden ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır. Başarı Statü 12-14-21-25-28. madde, Takım Üyeliği-Ruhu 8-18-22-27. madde, Fiziksel Uygunluk ve Enerji Harcama 4-6-13-15-24. madde, Eğlence 5-7-19-29. madde, Arkadaş 2-9-11. madde, Yarışma 3-20-26. madde, Hareket Aktif olma 16-17. madde, Beceri Gelişimi 1-10-23-30. Madde' den meydana gelmektedir. Bireylerin spora katılım nedenleri “1- Çok Önemli”, “2- Az Önemli” ve “3- Hiç Önemli Değil” olarak 3“lü ölçek ile değerlendirilmeye alınmaktadır. Ölçekteki maddeler “Çok Önemli (1)” “Az Önemli (2)” ve “Hiç Önemli Değil (3)” arasında hesaplandığı için envanterden alınan düşük puanlar, spora katılım güdüsünün yüksek olduğu, yüksek puanlar ise düşük olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha katsayısı hesaplanarak test edilmiştir. Alt boyutlar için alpha katsayısı ,61 (Beceri Gelişimi) ile ,78 (Başarı/Statü) arasında bulunmuştur. Toplam ölçekten ulaşılan iç tutarlılık ,86 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra hatalı veya eksik veriler kontrol edilmiştir. Araştırmadaki kayıp ve uç değerler kontrol edilip incelendikten sonra eldeki değerlerin normal dağılımda olduğu anlaşılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 24.0 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler parametrik testlerden t-Testleri ve Anova testi ile belirlenmiştir. Araştırma anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ değeri kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1: Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

	Değişkenler	N	f (%)
Cinsiyet	Kadın	71	44,4
	Erkek	89	55,6
Yaş	17-20 yaş	57	35,6
	21-24 yaş	96	60,0
	25 yaş ve üstü	7	4,4
Sınıf	1. Sınıf	31	19,4
	2. Sınıf	30	18,8
	3. Sınıf	33	20,6
	4. Sınıf	65	40,6

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre 71'i (%44,4) kadın, 89'u (%55,6) erkek olarak dağılım göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre 57'si (%35,6) 17-20 yaşında, 96'sı (%60) 21-24 yaşında ve 7'si (%4,4) 25 yaş ve üzerinde dağılmaktadır. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre 31'i (%19,4) 1.sınıf,30'u (%18,8) 2.sınıf, 33'ü (%20,6) 3. sınıf ve 65'i (%40,6) 4.sınıf olarak dağılım göstermektedir.

Tablo 2: Cinsiyet değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü düzeyleri için Independent Samples T-Test sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	SD	T	P
Başarı/statü	Kadın	71	1,614	,623	160	,426	,671
	Erkek	89	1,573	,590			
Takım üyeliği /ruhu	Kadın	71	1,651	,656	160	1,001	,318
	Erkek	89	1,550	,613			
Fiziksel uygunluk /enerji harcama	Kadın	71	1,732	,625	160	1,291	,199
	Erkek	89	1,606	,601			
Eğlence	Kadın	71	1,676	,655	160	,992	,323
	Erkek	89	1,575	,618			
Arkadaş	Kadın	71	1,826	,637	160	2,254	,026
	Erkek	89	1,606	,591			
Yarışma	Kadın	71	1,671	,672	160	,923	,357
	Erkek	89	1,573	,666			
Hareket aktif olma	Kadın	71	1,711	,715	160	1,140	,256
	Erkek	89	1,584	,687			
Beceri gelişimi	Kadın	71	1,679	,668	160	,642	,522
	Erkek	89	1,615	,598			

Tablo 2’ de araştırmada bulunan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” Independent Samplest T-Testi ile karşılaştırma sonuçlarına incelendiğinde, Arkadaş alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur ($p < 0.05$). Bununla birlikte veriler gözden geçirildiğinde spora katılım güdüsü en yüksek alt boyutunun Arkadaş olduğu ve bu alt boyuttada en yüksek ortalama değer kadınlara ait olduğu görülmektedir. Arkadaş alt boyutu hariç Independent Samplest T-Testi ile karşılaştırma sonuçlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığından cinsiyet değişkenine göre spora katılım güdüsü düzeylerinin diğer alt boyutlar ile arasında doğrudan bir bağlantı olduğu söylenememektedir.

Tablo 3 Yaş değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü düzeyleri için One Way Anova Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	\bar{X}	Ss	SD	F	P
Başarı/statü	17-20 yaş	57	1,621	,646	160	,176	,839
	21-24 yaş	96	1,568	,579			
	25 yaş ve üzeri	7	1,657	,650			
Takım üyeliği /ruhu	17-20 yaş	57	1,583	,627	160	,016	,984
	21-24 yaş	96	1,601	,639			
	25 yaş ve üzeri	7	1,607	,690			
Fiziksel uygunluk /enerji harcama	17-20 yaş	57	1,680	,611	160	,044	,957
	21-24 yaş	96	1,654	,615			
	25 yaş ve üzeri	7	1,628	,677			
Eğlence	17-20 yaş	57	1,609	,621	160	,016	,984
	21-24 yaş	96	1,627	,642			
	25 yaş ve üzeri	7	1,607	,733			
Arkadaş	17-20 yaş	57	1,695	,611	160	,008	,992
	21-24 yaş	96	1,708	,631			
	25 yaş ve üzeri	7	1,714	,621			
Yarışma	17-20 yaş	57	1,561	,676	160	,303	,739
	21-24 yaş	96	1,645	,669			
	25 yaş ve üzeri	7	1,666	,666			
Hareket aktif olma	17-20 yaş	57	1,701	,718	160	,344	,710
	21-24 yaş	96	1,609	,692			
	25 yaş ve üzeri	7	1,571	,731			
Beceri gelişimi	17-20 yaş	57	1,627	,616	160	,066	,937
	21-24 yaş	96	1,648	,643			
	25 yaş ve üzeri	7	1,714	,619			

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Beraberinde veriler incelendiğinde spora katılım güdüsü en yüksek alt boyutunun ‘Beceri gelişimi’ olduğu ve bu alt boyutta da en yüksek ortalama değer 25 yaş ve üzeri öğrencilere ait olduğu görülmektedir. OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçlarında da istatistiksel anlamda bir farklılık bulunmadığından sınıf değişkeni açısından spora katılım güdüsü düzeylerinin arasında doğrudan bir bağlantı olduğu söylenememektedir.

Tablo 4: Katılımcıların sınıf değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü düzeyleri için One Way Anova Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	\bar{X}	Ss	SD	F	P
Başarı/statü	1. Sınıf	31	1,645	,690	160	1,232	,300
	2. Sınıf	30	1,406	,468			
	3. Sınıf	33	1,660	,650			
	4. Sınıf	65	1,624	,586			
Takım üyeliği /ruhu	1. Sınıf	31	1,564	,698	160	,869	,458
	2. Sınıf	30	1,458	,371			
	3. Sınıf	33	1,704	,711			
	4. Sınıf	65	1,626	,655			
Fiziksel uygunluk /enerji harcama	1. Sınıf	31	1,690	,682	160	1,322	,269
	2. Sınıf	30	1,480	,395			
	3. Sınıf	33	1,775	,664			
	4. Sınıf	65	1,686	,627			
Eğlence	1. Sınıf	31	1,637	,667	160	1,485	,221
	2. Sınıf	30	1,491	,480			
	3. Sınıf	33	1,810	,715			
	4. Sınıf	65	1,584	,631			
Arkadaş	1. Sınıf	31	1,569	,715	160	,654	,581
	2. Sınıf	30	1,488	,515			
	3. Sınıf	33	1,727	,747			
	4. Sınıf	65	1,651	,670			
Yarışma	1. Sınıf	31	1,569	,715	160	,768	,513
	2. Sınıf	30	1,488	,515			
	3. Sınıf	33	1,727	,747			
	4. Sınıf	65	1,651	,670			
Hareket aktif olma	1. Sınıf	31	1,693	,802	160	,785	,504
	2. Sınıf	30	1,583	,573			
	3. Sınıf	33	1,787	,729			
	4. Sınıf	65	1,576	,691			
Beceri gelişimi	1. Sınıf	31	1,645	,679	160	1,258	,291
	2. Sınıf	30	1,458	,383			
	3. Sınıf	33	1,750	,690			
	4. Sınıf	65	1,680	,660			

Araştırmada yer alan öğrencilerin sınıf değişkenine göre “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçlarına göre istatistiksel anlamda bir fark saptanamamıştır ($p<0.05$). Bununla yanında veriler incelendiğinde spora katılım güdüsü en yüksek alt boyutunun ‘Eğlence’ olduğu ve bu alt boyuttada en yüksek ortalama değer 3.sınıf öğrencilere ait olduğu görülmektedir. OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçlarında, istatistiksel açıdan bir farklılık bulunamadığından sınıf değişkenine göre spora katılım güdüsü düzeylerinin arasında doğrudan bir bağlantı olduğu söylenememektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin gelir durumu değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü düzeyleri için One Way Anova Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Gelir durumu	N	\bar{X}	Ss	SD	F	P
Başarı/statü	1000-2000 tl	26	1,753	,670	160	2,415	,069
	2001-3000 tl	50	1,672	,501			
	3001-4000 tl	33	1,375	,567			
	4001 ve üstü	51	1,568	,656			
Takım üyeliği /ruhu	1000-2000 tl	26	1,721	,722	160	,903	,441
	2001-3000 tl	50	1,615	,535			
	3001-4000 tl	33	1,454	,553			
	4001 ve üstü	51	1,602	,717			
Fiziksel uygunluk /enerji harcama	1000-2000 tl	26	1,800	,702	160	,713	,546
	2001-3000 tl	50	1,640	,595			
	3001-4000 tl	33	1,569	,522			
	4001 ve üstü	51	1,674	,641			
Eğlence	1000-2000 tl	26	1,913	,674	160	3,429	,019
	2001-3000 tl	50	1,690	,588			
	3001-4000 tl	33	1,507	,584			
	4001 ve üstü	51	1,475	,646			
Arkadaş	1000-2000 tl	26	1,833	,687	160	,838	,475
	2001-3000 tl	50	1,646	,510			
	3001-4000 tl	33	1,616	,595			
	4001 ve üstü	51	1,751	,695			
Yarışma	1000-2000 tl	26	1,794	,748	160	1,984	,119
	2001-3000 tl	50	1,720	,614			
	3001-4000 tl	33	1,454	,611			
	4001 ve üstü	51	1,529	,693			
Hareket aktif olma	1000-2000 tl	26	1,730	,790	160	,342	,795
	2001-3000 tl	50	1,680	,636			
	3001-4000 tl	33	1,590	,666			
	4001 ve üstü	51	1,588	,746			
Beceri gelişimi	1000-2000 tl	26	1,788	,723	160	1,065	,366
	2001-3000 tl	50	1,690	,590			
	3001-4000 tl	33	1,515	,555			
	4001 ve üstü	51	1,607	,658			

Katılımcıların gelir durumuna değişkenine göre “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” IndependentSamplest T-Testi ile karşılaştırma sonuçlarına göre, ‘Eğlence’ alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda istatistiksel açıdan bir farklılık yoktur ($p<0.05$). Bununla birlikte veriler gözden geçirildiğinde spora katılım güdüsü en yüksek alt boyutunun Eğlence olduğu ve bu alt boyuttada en yüksek ortalama değer 1000-2000 tl arası gelir düzeyine ait olduğu görülmektedir. Eğlence alt boyutu hariç IndependentSamplest T-Testi ile karşılaştırma sonuçlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığından gelir durumu değişkenine göre spora katılım güdüsü düzeylerinin diğer alt boyutlar ile arasında doğrudan bir bağlantı olduğu söylenememektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada yer alan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre 71’i kadın, 89’u erkek olarak dağılım göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre 57’si 17-20 yaşında, 96’sı 21-24 yaşında ve 7’si 25 yaş ve üzerinde dağılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” IndependentSamplest T-Testi ile karşılaştırma sonuçlarına incelendiğinde, Arkadaş alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda istatistiksel manada bir farklılık yoktur. ($p<0.05$). Yaptığımız çalışmada spora katılım güdüsü tüm alt boyutlarında kadınların ortalama değerleri erkeklere göre daha yüksektir. Dolayısıyla, kadınların takımlarını benimseme, takımlarında başarılı olma, sonuca varana kadar yarışmayı devam ettirdikleri ve spor aracılığıyla statü elde etmeyi erkeklere göre daha çok önemsedikleri dile getirilebilir. Bu bağlamda kadınların tanımadıkları bireylerle tanışmak ve bir takımda yer alma arzularının daha yüksek olduğu söylenebilir (Apter, 2001). Yine başka bir çalışmada Kiper cinsiyetler arasında fiziksel uygunluk, eğlence, arkadaşlık, takım üyeliği ve yarışma alt boyutlarında kayda değer farklar bulunduğunu saptamıştır (Kiper 2004).

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkeni açısından “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçlarına incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p<0.05$). OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçlarında, istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığından sınıf değişkenine göre spora katılım güdüsü düzeylerinin arasında doğrudan bir bağlantı olduğu söylenememektedir. Benzer bir şekilde Bingöl’ ün Bitlis-Tatvanda ki Ortaokul öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarını incelediği çalışmasında Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında yaş değişkenine

göre anlamlı farklılığın olmadığını belirlemiştir (Bingöl 2017). Şen tarafından gerçekleştirilen Ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonunun incelendiği başka bir çalışmada yaş değişkenine göre Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin alt boyutlarında istatistiksel bir fark olmadığını saptamıştır(Şen 2018).

Çalışmadaki öğrencilerin sınıf değişkenine göre “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçları incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilememiştir ($p<0.05$). OneWayAnova Testi ile karşılaştırma sonuçlarında, istatistiksel açıdan bir farklılık bulunamadığından sınıf değişkenine göre spora katılım güdüsü düzeylerinin arasında doğrudan bir bağlantı olduğu söylenememektedir. Ulaşılan sonuca katılımcıların içinde buldukları gelişim döneminin özelliğinin sebep olduğu kısmen söylenebilir. Alan yazın gözden geçirildiğinde araştırma bulguları ile kısmen benzer sonuçlara ulaşan araştırmaların bulunduğu anlaşılmıştır. Şirin (2008) yılında gerçekleştirdiği “*Futbolcu Kızların Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi*” isimli çalışmada, yaş değişkeni ile başarı ve takım ruhu alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların gelir durumuna değişkenine göre “Spora Katılım Güdüsü düzeyleri” IndependentSamplest T-Testi ile karşılaştırma sonuçlarına incelendiğinde, ‘Eğlence’ alt boyutu dışında diğer alt boyutlarda istatistiksel açıdan bir fark yoktur ($p<0.05$). Bununla birlikte veriler incelendiğinde spora katılım güdüsü en yüksek alt boyutunun Eğlence olduğu ve bu alt boyutta da en yüksek ortalama değer 1000-2000 tl arası gelir düzeyine ait olduğu görülmektedir. Eğlence alt boyutu hariç IndependentSamplest T-Testi ile karşılaştırma sonuçlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamadığından gelir durumu değişkenine göre spora katılım güdüsü düzeylerinin diğer alt boyutlar ile arasında doğrudan bir bağlantı olduğu söylenememektedir. Bu çalışmadaki sonuçların aksine Görgüt (2012) gerçekleştirdiği çalışmada, hentbol sporcularının ailelerinin aylık gelir düzeylerine göre eğlence, hareket etme, arkadaşlık boyutları ve spora katılım alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulmuştur.

Bireylerin spora neden katıldıklarını tespit etmek ve bu nedenlerin bireyin performansını olumlu yönde katkı sağlayacak şekilde düzenlemek sporun sürekliliğini sağlama açısından iyi bir katkı sağlayacaktır. Ayrıca çalışmayı aynı düzeydeki şehirler veya spor yönünden daha gelişmiş farklı şehirlerle karşılaştırılması araştırmaya katkı sağlaması açısından çalışmayı değerli kılacaktır.

Sonuç olarak günlük yaşamda spora katılımın istenen seviyede olabilmesi adına ve yaşam doyumları ölçüsünde memnuniyetin sağlanması için bir kanıt sağlamanın yanında, sporculara önem verilen okulların daha iyi şartlarda hizmet vermesi, antrenörlerin ya da beden eğitimi öğretmenlerinin, sporcuların gelişim dönemlerini bilmesi ve cinsiyetlere göre gelişim dönemlerinin nasıl geçtiğinin farkında olması, sporcuların ilgi ve ihtiyaçlarını düzenlenmesinde onlara çok büyük bir fayda sağlayacaktır. Sporcuya faaliyette bulunduğu spor dalında yeterli olduğuna yönelik olumlu geribildirim verilmesi sporcunun gerçekleştirdiği çalışmadan zevk almasını sağlar. Ek olarak antrenörlerin daha iyi şartlarda çalışabilmesi için mevcut imkanlar iyileştirilebilir.

KAYNAKÇA

Afyon, Y. A. (1997). “Beden eğitimi ve spor tarihi”, Damla Ofset, Konya

Aksaray S, Yıldız A, Ergün A. (1998). “Huzurevi ve Evde Yaşayan Yaşlıların Umutsuzluk Düzeyleri”, 1. Ulusal Evde Bakım Kongresi, 24 - 26 Eylül 1998, İstanbul, 301-303, İstanbul

Altıntaş, A. (2010) “Sporcuların Hedef Yönelimleri, Güdüsel İklimleri ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete ve Deneyime Göre Karşılaştırılması”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Aydın, K. (2004) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri Ve Tükenmişliği Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi Aksaray İl Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Baykoçak, C. (2002) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları Ve Tükenmişlik Düzeyleri (Bursa İli Uygulaması)”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya

Doğan, O. (2005). “Spor Psikolojisi”, Adana Nobel Kitabevi, Ankara

Duffy, B. (2004). “Life Satisfaction and Trust in Other People”, Mori Social Research Institutes, 6-7, İngiltere.

Erkal, M.E., Güven, Ö, Ayan, D. (1998) “Sosyolojik açıdan spor”, Derya Yayınları, İstanbul

Fişek, K. (1998). “Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından spor yönetimi”, Bağırhan Yayınevi, Ankara.

- Gezer, H. (2014). “Spor yapan ve spor yapmayan emniyet teşkilatı mensuplarının yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi (Malatya örneği)”, Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Gill, D.L., Gross J.B., &Huddleston, S. (1983). “Participationmotivation in youngsports”, International Journal of SportPsychology, 14, 1-14.
- Güloğlu Işık, Ö. ve Koçak, Ö.F. (2014). “İletişim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi”, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, 8(3): 281- 300.
- Hazar, M. (2000). “Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim”, Tutibay Yayınları, Saray Matbaası, Ankara.
- İkizler, C.H. (2000). “Sporda sosyal bilimler”, Alfa Basım Yayım Dağıtım, Bursa.
- Karaç, Y. (2017). “Sporcu eğitim merkezlerindeki atletizm branşı öğrenci-sporcuların başarı algıları ile spora katılım güdülerinin incelenmesi”, Doktora Tezi, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Karaç, Y. (2019). “Atletizm sporcularının başarı algıları ve spora katılım güdeleri” Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kat, H. (2009). “Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyleri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Kızılcelik, S., Erdem, Y. (1992). “Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü”, Atilla Kitabevi, Ankara.
- Oyar, Z.B., Hülya Aşçı, F., Çelebi, M., Mülazımoğlu, Ö. (2001). “Spora katılım güdüsü ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması”, Spor Bilimleri Dergisi, Hacettepe J. Of SportSciences, 12(2), 21-32.
- Sit, Cindy. P., &Lindner, Koenraad J. (2006). “Situationalstatebalancesandparticipationmotivation in youthsport; a reversaltheoryperspective”, British Journal of EducationalPsychology, 76 (2); 369-384.
- Şahan, H. (2007). “Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü”, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şahin, A. (2004). “Yönetim Kuramları ve Motivasyon İlişkisi”. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11, 523-547.
- Şeker, M. (2010). “İstanbul’da Yaşam Kalitesi Araştırması”, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No:2010-13, İstanbul
- Şimşek, E. (2011). “Örgütsel iletişim ve kişilik özelliklerinin yaşam doyumuna etkileri”, Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Vara Ş. (1999). “Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş Doyumu ve Genel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yetim Ü. (1991). “Kişisel Projelerin Organizasyonu ve Örüntüsü Açısından Yaşam Doyumu”, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir,
- Yetim Ü. (2001). “Toplumdan Bireye Mutluluk Resimleri”, Bağlam Yayınları, İstanbul.